

Vásárhelyi Pál Építőmérnöki és Földtudományi Doktori Iskola
2023-es évi működés értékelése
2024. május 23.
Összeállította: Németh Róbert

A Doktori Iskola működési szabályzatának 12.§ (3)-(4) bekezdéseknek megfelelően “Doktori Iskola működésének során folyamatosan követi és évente a DIT által értékeli” az ott meghatározott indikátorokat.

A vizsgált időszak általánosságban a 2023-as év, de az őszi félév vége nem illeszkedik a naptári évfordulóhoz, ezért a képzéssel kapcsolatos elemeket a 2023-as naptári évhez, vagy a 2022/23 tanév második (tavaszi) és a 2023/24 tanév első (őszi) félévéhez kapcsolódóan adjuk meg, amit az egyes értékelt jellemzőknél külön feltüntetünk.

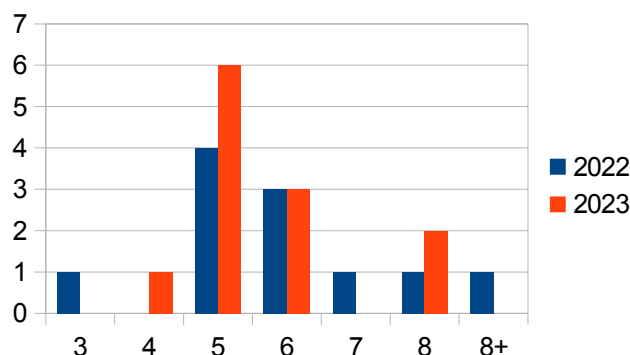
1.) PhD fokozatszerzések (fokozatszerzők száma, arányuk a felvettekhez képest, a fokozatszerzés ideje)

Ebben a pontban a 2023-as naptári évet értékeljük.

A 2023-es évben a doktori iskolában 14 sikeres doktori védés zajlott le (6 magyar, 8 külföldi hallgatónak), az Egyetemi Habilitációs Bizottság és Doktori Tanács (EHBDT) az értékelés összeállításakor már valamennyi esetben odaítélte a fokozatot. (Előfordulhat, hogy ez áthúzódik a következő évre, de ugyanígy az előző évről is áthúzódhat döntés: az értékelés összeállításakor egységesen a fenti módon számolva ezek a kis különbségek kiegyenlítődnek.)

A pontosan négy év alatt befejezett doktori képzés és eljárás szinte kivitelezhetetlen, ezért a felvett hallgatókhoz történő viszonyításnál a négy évvel korábbi naptári évben felvett hallgatók számához viszonyítunk. A 2019-es naptári évben (2018/19 tanév második félév és 2019/20 tanév első félév) 22 hallgató kezdte meg a képzését a doktori iskolában, hozzájuk viszonyítva a fokozatszerzési arány 63,6%. A megelőző év 61,1%-os eredményével azonosnak tekinthető, az azt megelőző 2-3 év 41-42 % körüli arányához képest ez jó eredménynek tekinthető, a sokéves átlag fölötti eredmény.

A fokozatszerzés idejénél a doktori iskoládoktori.hu történet beiratkozás éve és a védés éve közötti különbséget számoljuk. A fokozatszerzés átlagos ideje így 5,7 év lett (tavaly 6,2), az eloszlást a beszámolás évében és azt megelőzően az alábbi ábra mutatja:

Fokozatszerzés ideje: védés éve – képzés kezdetének éve¹

A fokozatszerzés tipikus ideje 5-6 év. Az érvényes szabályok szerint a négy éves képzés végén megszerzett abszolutórium után további egy év áll a hallgató rendelkezésére az értekezés beadására, amit a HBDT döntése a bírálati eljárás megindításáról, a bírálatok elkészülte és a védés követ. Jelen beszámolási időszakhoz kapcsolódik, hogy a 2020-as tavaszi félévben a doktoranduszok nem léphettek az egyetem területére, ezért a Magyar Közlöny 2021/76. számában megjelent 217/2021.

¹ Megj.: A BME DHSz szerint a képzés megkezdése utáni 8 év elteltével csak EHBDT engedéllyel tüntethető fel a témavezető. Ez ritka, és ez az oka, hogy a 8 évnél hosszabb időket egyetlen, 8+-szal jelölt csoportba sorolva ábrázoljuk.

(IV. 30.) Korm. rendelet szerint² egyes hallgatók további egy év kedvezményt kaptak az értekezés beadására.

A fokozatszerzés a doktori iskolában kiszámíthatóan folyik, a Stipendium Hungaricum ösztöndíjprogramtól várt pozitív hatások beérni látszanak. Javasolt intézkedés nem szükséges.

2.) Komplex vizsgát tevők száma, aránya a felvettekhez képest, a vizsgák sikeressége

Ebben a pontban a 2022/23 tanév második (tavaszi) és a 2023/24 tanév első (őszi) félévét értékeljük.

A vizsgált időszakban a képzésüket 2021/22 tanév első (őszi) és a 2021/22 tanév második (tavaszi) félévében megkezdő hallgatók az érintettek. Az alábbi táblázatba gyűjtöttük össze a felvételik és a komplex vizsgák adatait (a számadatokat mindenhol "magyar+angol=összesen" alakban adtuk meg):

Komplex vizsga ideje	2023 június	2024 január	Beszámolási időszak összesen
KV-ra jelentkezett	6+11=17	4+0=4	10+11=21
Sikeros KV	6+11=17	4+0=4	10+11=21
Mintatanterv szerint haladók felvételének féléve	2021/22/1	2021/22/2	
Felvettek száma	8+19=27	4+0=4	12+19=31
Ebből KV-ra jelentkezett	6+11=17	2+0=2	8+11=19
Ebből sikeres KV-t tett	6+11=17	2+0=2	8+11=19
Sikeros KV aránya a felvettekhez képest	63%	50%	61%

A 2021/22 tanévben felvettek közül tizenketten nem tettek sikeres komplex vizsgát a negyedik félév végéig. Tízen az első éven belül megszakították (vagy az akkor még fennálló utazási korlátozások miatt érdemben meg sem kezdték) a képzésüket, egy hallgató passzív félévek miatt nem jutott még el a komplex vizsgáig, egy hallgató pedig egy passzív félév miatt egy félévvel később tette le a komplex vizsgát.

A komplex vizsgáig eljutott hallgatók sikerességi hányada (50-63%, illetve 61%, előző beszámolóban 79-100%, ill. 81%) megerősíti, hogy a komplex vizsga jelentkezési feltételül meghatározott publikációs követelmény megfelelő szűrő szerepet tölt be: az azt teljesíteni várhatóan nem tudók rövid idő után elhagyják a képzést, az azt teljesítők viszont a komplex vizsgát is sikerrel teljesítik, és a komplexvizsga-bizottság értékelése szerint jó eséllyel eljutnak az értekezés beadásáig is. Javasolt intézkedés nem szükséges.

3.) Doktoranduszok oktatási terhe (kredit)

Ebben a pontban a 2022/23 tanév második (tavaszi) és a 2023/24 tanév első (őszi) félévét értékeljük.

A vizsgált időszak két félévében 82, illetve 71 doktorandusz kapott kreditet oktatási tevékenységért, a két félévben rendre 303, illetve 257 kreditet összesen. A kapott kredit átlagos értéke 3,66, ami a kreditenkénti 30 munkaórát alapul véve félévente és hallgatónként 110 órányi oktatási tevékenységet jelent. Ebbe az átlagba nem kerültek be azok, akik az adott félévben nem oktattak, így kreditet sem szereztek.

A DI képzési programja szerint oktatási tevékenységre maximálisan 36 kredit vehető figyelembe a

²1.§ (1) A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 53. § (4) bekezdésétől eltérően a komplex vizsgát követő négy tanéven belül kell a doktori szabályzatban meghatározottak szerinti doktori értekezést benyújtania annak, aki a komplex vizsgáját 2018. február 1-je és 2021. május 10-e között teljesítette. Ez a határidő különös méltánylást érdemlő esetekben legfeljebb egy évvel a doktori szabályzatban meghatározottak szerint meghosszabbítható.

képzés során. A 3,66-os félévenkénti átlag 8 félév alatt 29,3 kreditet eredményezne, ha valaki minden félévben átlagos terheléssel oktat. Az eredmény örvendetes csökkenést mutat az előző évi 37,4 kredites eredményhez képest. Továbbra is figyelembe kell venni, hogy ez csak egy átlag, ezért lehet olyan, akire ennél is nagyobb terhelés jut, ezért, bár ebben az évben külön nem hívjuk fel a tanszékvezetők figyelmét arra, hogy a túlzott oktatási terhelés a kutatómunka kárára veszi el a doktorandusz idejét, de a következő évben is fokozott figyelmet fordítunk erre a mérőszámra. Javasolt intézkedés: ebben az évben nem szükséges.

4.) Doktori tárgyak felvétele, a tárgyakat felvevők létszáma

Ebben a pontban a 2022/23 tanév második (tavaszi) és a 2023/24 tanév első (őszi) félévét értékeljük.

A doktori iskola kínálatában meghirdetett tárgyak esetében azok oktatása az érintett tanszékek feladata, felügyeletük elsődleges szintje a tanszék vezetője. A kis hallgatói létszámok miatt a hallgatói véleményezés sokszor nem lenne megoldható anonim módon, ugyanakkor számíthatunk a hallgatók egymás közötti információáramlására, és a tartósan gyenge oktatói teljesítmény esetén a hallgatók nem veszik fel az órát. Erre építve ebben a pontban azokat a tárgyakat vizsgáljuk, amelyeket az értékelt időszakban a tanszék meghirdetett, de senki nem jelentkezett rá. A vizsgálat során azt is nézzük, hogy a megelőző évben volt-e hallgató a tárgyon, hiszen kevés jelentkező esetén előfordul, hogy az oktató halasztja el a tárgy indítását a következő évre. (Hosszabb időre nem tanácsos, hiszen a hallgatóknak a komplex vizsgáig, azaz az első két évben kell a tanulmányi kreditek minimumát megszerezni.) Megjegyezzük, hogy a 2022 évi beszámolóban megjelent tárgyak egyike sem került be az ideai felsorolásba, azaz az akkori következtetésnek megfelelően nem haltak el a tárgyak, nem volt szükség intézkedésre.

BMEEOAFDT72 Physical and Theoretical Geodesy

A megelőző években az alprogram méretéhez képest jelentős létszámokkal indult a tárgy, a vizsgált időszakra nem maradt, aki felvegye.

BMEEOAFDT82 Satellite Geodesy

Minden félévben indul, a kimaradást megelőző félévben is volt rajta hallgató, miközben az alprogram kis létszámú.

BMEEOEMDT89 Műszaki értékelemzés

Tanterv szerint is csak két évente meghirdetett tárgy, utoljára négy évvel ezelőtt jelentkezett rá hallgató. A téma kevés hallgatót érinthet.

BMEEOFTDT85 Mesterséges intelligencia

A megelőző négy évben mindig indult, bár kis létszámmal, az alprogram hallgatói létszámához igazodva.

BMEEOHSDT82 Kompozitok mechanikája

Megelőző három évben 7, 1, 5 hallgatóval indult, a tárgy oktatójának ideiglenes többletelfoglaltsága miatti kimaradás áll a háttérben.

BMEEOTMDT71 Funkcionálanalízis

Egy hallgató vette volna fel, hatékonysági okból a jelentkezővel történt egyeztetés után a következő évi meghirdetésre lett átütemezve.

BMEEOTMDT81 Falazott szerkezetek mechanikája

A tárgy oktatójának távolléte miatt nem indult a tárgy.

BMEEOUVDT83 Vasúti pályaszerkezetek modellezése

Az elmúlt években 1, 3, 2 hallgatóval indult a tárgy, amit elsősorban a tanszék hallgatói hallgatnak. Erre az évre az tanszéki doktoranduszok között nem maradt, aki felvegye.

Egyik érintett tárgy esetében utalnak jelek arra, hogy a hallgatók elkerülnék annak felvételét, ezért javasolt intézkedés nem szükséges.

5.) A tanszéki szemináriumok működése

Ebben a pontban a 2022/23 tanév második (tavaszi) és a 2023/24 tanév első (őszi) félévét

értékeljük.

A doktoranduszok rendszeres tanszéki beszámolóik során előadókészségüket fejlesztik és a résztvevő tudományos közönségtől baráti környezetben kaphatnak visszajelzéseket az előrehaladásukról. Ezeknek a beszámolóknak a szervezését tanszéki hatáskörben lehet hatékonyan megoldani, ezért karunkon hagyományosan így történik. A tanszékvezetőktől kapott tájékoztatás alapján a beszámolókat az alábbi formátumban tartják:

A leggyakoribb megoldás, hogy a doktoranduszokat bevonják a rendszeres tanszéki KFI szemináriumokba, melyre a tanszék összes doktorandusza és oktatója, valamint esetenként külsősök is meghívást kapnak. Egy-egy ilyen szemináriumon a tanszék létszámától függően 10-40 vendég vesz részt, az előadás és az azt követő vita időtartama 40-60 perc között mozog. Az időtartam alkalmas a házivédek ugyanilyen formában történő megrendezésére is. A beszámolói időszakban öt tanszék használta ezt a módot (előző beszámolási periódusban négy), 1-2 hallgató maradt ki, akiket a következő évre már beütemeztek. Ugyanehhez a módszerhez tért vissza egy további tanszék, de még nem került sorra mindenki; náluk korábban a publikációkhoz kapcsolódó, kisebb közönség előtt (3 oktató), de gyakrabban (évente 2-3 alkalom) tartott, fél-egy órás beszámolók voltak.

Egy tanszék workshop jelleggel szervezi a doktoranduszok beszámolóit, ahol félévente egy-egy hosszabb alkalmon az összes doktorandusz mutatja be az előrehaladását egymás és a tanszéki oktatók előtt. Egy doktoranduszra így rövidebb idő (vitával együtt 20-25 perc) jut, viszont ezt minden félévben megrendezik. A közvetlenül házivédés előtt álló hallgatók kivételével az előadás kötelező.

Az előző beszámolási időszakban egy tanszéken nem voltak beszámolók. Az azóta eltelt időszakban a fokozatszerzés közelében álló hallgatók házivédésen számoltak be a munkájukról. Rajtuk kívül egyetlen doktorandusz hallgató van a tanszéken, aki tanszéki beszámolón nem vett részt, az érintett időszakban, ugyanakkor a beszámoló évében 3 folyóiratcikket jelentetett meg. Az újonnan érkező doktoranduszokra tekintettel tervben van a beszámoló rendszerének bevezetése.

Az előző éves intézkedések nyomán követése és a megismételt felmérés azt mutatja, hogy a tanszékek tudatában vannak a beszámoló fontosságának, így jelenleg javasolt intézkedés nem szükséges.